

Grootste koersverlies in vijftien jaar.

FD: Groot beursverlies 2022 bij goede doelen

Ondanks een strategie van
voorzichtig beleggen

Door: Redactie DDB

12-11-2023

Goede Doelen Nieuws

Het slechte beursjaar 2022 heeft er flink ingehakt bij filantropische instellingen met een belegd vermogen. De fondsen, die grotendeels drijven op publieksdonaties, overheidssubsidies en beleggingen, boekten het grootste beursverlies in vijftien jaar tijd. Aldus Het Financieele Dagblad in een uitgebreide reportage. Het artikel is geschreven door de FD-redacteuren Gerben van der Marel en Jasper Been.

Gezamenlijk verloren de ruim zeventig beleggende goede-doelenorganisaties vorig jaar op papier circa €250 mln op hun maatschappelijk vermogen. Dat is een gemiddeld verlies van ongeveer 14% op €1,6 mrd aan effecten. Dit blijkt uit cijfers die goede-doelentoezichthouder CBF op verzoek van het *FD* heeft verstrekt, de jaarverslagen van de fondsen en de toelichtingen van meer dan een dozijn directieleden van de goede doelen en experts.

‘Het roept net als in eerdere slechte beursjaren de vraag op of het wel verstandig is dat goede doelen überhaupt beleggen’, zegt VU-hoogleraar René Bekkers. ‘De fondsen maken zich toch direct of indirect afhankelijk van de financiële markten. Dat moet je kunnen uitleggen aan donateurs.’ Fondsen die bewust niet beleggen, hielden hun vermogens wel intact.

Slecht renderende obligaties

Hoewel donaties en bedrijfsvoering van de goede doelen niet direct worden geraakt, kan dat bij meerdere slechte beursjaren wel gebeuren. En de zorgen over de sterke blootstelling aan slecht renderende obligaties zijn nog niet voorbij.

De fondsen streven naar ‘vermogensbehoud’ en het mijden van financiële risico’s. In hun begrotingen rekenen veel fondsen op 3% à 4% beleggingsrendement, maar dat konden ze in 2022 vergeten.

Voor veel beleggers was het kalenderjaar 2022 slecht door de oorlog in Oekraïne, inflatie en de rentestijging. Het verlies van de goede doelen is in lijn met de markt en is in die zin dus geen verrassing. Maar het jaar 2022 verpest wel de betere langjarige rendementen en de torenhoge inflatie komt daar nog overheen.

'Een vreselijke jaar'

‘Het was een vreselijk jaar’, zegt CBF-directeur Harmienke Kloeze over de beleggingen. ‘Maar de goede doelen kunnen een stootje hebben. Ze beleggen voor de lange termijn en leggen transparant verantwoording af.’

De papieren verliezen bij de fondsen zaten vorig jaar in aandelen, maar vooral ook in de obligatieportefeuilles. Deze effecten boden niet de bescherming van het vermogen en reserves die de goede doelen dachten te hebben.

Cultuurfonds en KWF

De grootste beleggende fondsen boekten in absolute bedragen logischerwijs de grootste verliezen. Dat zijn het Prins Bernhard Cultuurfonds (sinds kort Cultuurfonds geheten) met een min van €50 mln na 14,9% koersverlies en KWF Kankerbestrijding met een min van €36 mln na een zelf gemeld negatief rendement van 10,6%.

Over een periode van vijf jaar meldt het Cultuurfonds een mager rendement van 1,3%. Dat is niet hoger dan de inflatie — zeker niet die van de laatste tijd. Door het slechte beleggingsjaar 2022 is het rendement van KWF over de laatste vijf jaar zelfs in het rood gezakt.

Andere fondsen met zware verliezen op flinke effectenportefeuilles zijn Natuurmonumenten (-10%), de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (-16%), de Hartstichting (-14%) en het Concertgebouw Fonds (-18%).

Meer aandelenbeleggingen

Volgens voormalig Robeco-topman Jaap van Duijn, die acht jaar lid was van de beleggingscommissie van KWF, wordt het boeken van klinkende rendementen de komende jaren heel lastig voor de goede doelen. Dat komt volgens hem omdat de meeste fondsen twee derde van de effecten verplicht beleggen in van oudsher veilig geachte maar slecht renderende obligaties. Hij pleit voor meer aandelenbeleggingen.

De charitatieve instellingen die de slechte beursjaren 2002, 2003 en 2008 meemaakten, kwamen de klappen relatief snel te boven, zegt manager Toezicht Dick Koopmans, die sinds eind jaren negentig werkt bij het CBF. ‘Ze beleggen sinds een jaar of twintig allemaal voorzichtig. Als je gewaagd belegt en het loopt scheef, valt dat nauwelijks uit te leggen aan de buitenwereld.’

Volgens de CBF-definitie is het financieel rendement — en daarmee de gezondheid van vrijwel alle fondsen die beleggen — teruggevallen in 2022. Maar de toezichthouders zeggen dat één rampjaar op de beurs niet genoeg is om het beleggen door goede doelen ter discussie te stellen. ‘Als het meerdere jaren zo gaat is het anders’, zegt CBF-directeur Kloeze. ‘De sector als geheel is financieel gezond.’

Dit artikel is geschreven door de FD-redacteuren Gerben van der Marel en Jasper Been.

[Klik hier](#) om het artikel in het FD te lezen.

Rampjaar 2022

Naam Goed Doel Effectenportefeuille (in €)

Beleggingsverlies (%) Cultuurfonds 289,5 mln -16,2 KWF Kankerbestrijding 238,8 mln -14,9 Oranje Fonds 237,3 mln -9,4 Natuurmonumenten 153,9 mln -13,1 KNRM 98,4 mln -17,8 Hartstichting 63,8 mln -16,6 Bartiméus Fonds 45,1 mln -16,7 Het Concertgebouw Fonds 39,9 mln -19,1 Wereld Natuur Fonds 38,5 mln -9,9 Kansfonds 27,9 mln -17,2 Geldersch Landschap 25,7 mln -16,5 Vereniging Rembrandt 25,3 mln -14,9 KNGF Geleidehonden 23,5 mln -17,6 ReumaNederland 21,9 mln -18,8 De Zonnebloem 21,5 mln -15,3 Brabants landschap 14,8 mln -14,3 Wilde Ganzen 13,4 mln -16,7 Nierstichting 12,4 mln -15,3 Kinderpostzegels 11,5 mln -11,6 Erasmus MC Foundation 10,3 mln -17,7 Humanistisch Verbond 9,1 mln -13,6 Leprastichting 7,8 mln -11,7 Longfonds 7,8 mln -9,8 Limburgs Landschap 7,3 mln -27,0 Drentse landschap 7,2 mln -13,1